

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ҚАЗАҚСТАННЫҢ БАС РЕДАКТОРЛАР КЛУБЫ
ЖУРНАЛИСТИКА ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
БАСПАСӨЗ ЖӘНЕ БАСПА ІСІ КАФЕДРАСЫ

**«ЖУРНАЛИСТИКА МЕН ӘДЕБИЕТТАНУДЫҢ ӨЗЕКТІ
МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПАРАДИГМАЛАРЫ»**

атты Халықаралық Ақпараттандыру академиясының толық мүшесі,
Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының корреспондент-мүшесі
филология ғылымдарының докторы, профессор, Сәуле Есембекқызы
Тапанованың өмірі мен ғылыми-шығармашылығына арналған халықаралық
ғылыми-тәжірибелік конференция МАТЕРИАЛДАРЫ

24 қараша, 2023 жыл

Астана, 2023

ӘОЖ 070+821.512.122.0
ҚБЖ 76.01+83.3 (5 Каз)
X17

Жалпы редакциясын басқарған
филология ғылымдарының кандидаты, профессор Қ.Ө.Сақ
Жауапты редактор - құрастырушы:
филология ғылымдарының кандидаты, профессор М.Б.Тоқтағазин
Құрастырушы – филология ғылымдарының кандидаты А.Қ.Умбетова

Халықаралық Ақпараттандыру академиясының толық мүшесі, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының корреспондент-мүшесі филология ғылымдарының докторы, профессор, Сәуле Есембекқызы Тапанованың өмірі мен ғылыми-шығармашылығына арналған «ЖУРНАЛИСТИКА МЕН ӘДЕБИЕТТАНУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПАРАДИГМАЛАРЫ» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. Астана, 24 қараша, 2024 жыл / жауапты редактор - құрастырушы М.Б.Тоқтағазин, құрастырушы А.Қ.Умбетова. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2023. -333 б.

ISBN 978-601-337-930-2

Жинақ Халықаралық Ақпараттандыру академиясының толық мүшесі, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының корреспондент-мүшесі филология ғылымдарының докторы, профессор, Сәуле Есембекқызы Тапанованың өмірі мен ғылыми-шығармашылығына арналып, «Журналистика мен әдебиеттанудың өзекті мәселелері және даму парадигмалары» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы аясында шығарылды. Ғылыми еңбекке еліміздегі және шет елдердегі ғалым-зерттеушілердің журналистика мен әдебиеттанудың өзекті мәселелері және даму парадигмалары туралы тың мақалалары мен елге танымал ғалымдардың, педагогтар мен басқа да танымал тұлғалардың профессор С.Е.Тапанованың ғалым, ұстаз, тәлімгер ретіндегі келбетін ашатын мақала, естелік, эсселері енгізілген.

Ғылыми жинақ материалдары студенттер мен магистранттарға, докторанттарға, жас зерттеушілер мен қаламгерлерге және жалпы көпшілік оқырмандарға арналған.

ISBN 978-601-337-930-2

ӘОЖ 070+821.512.122.0
©Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2023

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ

Сыдықов Е.Б.....	3
------------------	---

I БҰҚАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ БҮГІНГІ ТАҢДАҒЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Пронин А. Ресурсный подход в исследования масс-медиа: к постановке проблемы.....	4
Алламбергенова П. Қарақалпақстан телевидениесіндегі парламент журналистикасы.....	6
Ишанова А. Маклюэн и его концепция социальных медиа.....	8
Таштемирова З. Об основных свойствах и категориях медиатекста.....	13
Джуракулова Г, Спикердің аудиториямен жұмыс істеу принциптер.....	17
Жұмабекова Ф.Н, Дарменова А.Е. Болашақ мамандар даярлауда цифрлық технологияны пайдаланудың тиімділігі.....	21
Бахрамова М. Исследование гендерного фактора в речевом поведении.....	28
Козлов А, Канапьянов С. Становление и развитие военной журналистики Казахстана.....	33
Мутугулина Н. Особенности современных сми в аспекте глобализации.....	40
Есенбекова Ұ. Жаңаарқалық профессордың даналық шуағы.....	44
Шалғынбаева К, Жұпархан А. Оқушылардың танымдық белсенділігін сүйемелдеуге бұқаралық коммуникация құралдарының әсері.....	49
Тоқтағазин М. Ғылым шыңындағы ғибратты ғалым.....	55
Есенбекова Ұ, Рахымбаев Н. Қоғамдық сананың өсуі мен телевизияның даму кезеңдерінің технологиялық өзгерістермен байланысы.....	58
Баткеева Б. Мұзафар Әлімбаевтың редакторлық қызметі (ақынның 100- жылдық мерейтойына орай.....	66

Умбетова А, Шауенова Г, Ерол А. Абай Құнанбайұлы және алаш көсемсөзі.....	70
Демьянова А, Насырова Р, Абишева В. Сторителлинг как современная форма сказительства.....	75
Омарханов Ж. Баспасөз қызметінің мемлекеттік құрылымдардағы рөлі: стратегиялары мен ықпалы.....	80
Абдрахманова А. Әлеуметтік медианың БАҚ саясатындағы рөлі және олардың экономикалық пайдасы.....	83
Асилбек Ж. Интернет бақ-тың ақпарат берудегі мультимедиялық құралдарды қолдануы.....	87
Мажитова Л, Каирова Г. Бұқаралық-коммуникациялық қызмет жүйесіндегі журналистика психологиясы.....	92
Тайжанова Г. Қазақ терминологиясының даму белестері.....	95
Абилбекова И, Шурентаев А. Медидағы балалар мен жастарға арналған білім беру контенті.....	98
Бахтиярқызы Ж. 1996-2000 жылдар аралығында “Егемен Қазақстан” газетінде қозғалған әйелдер мәселесі.....	102
Қазанбай Д, Жанпейісова Қ. БАҚ-ғы кәсіпкерлікті реттеу және қолдау бойынша мемлекеттік саясатты талдау.....	106
Калмурзина М, Сәрсенбаева А, Болатова Ж. Ғылыми библиография дамуының әлеуметтік-институционалдық мәселелері.....	110
Жапаева Г, Жанпейісова Қ. Ақпараттық кеңістікте діни фактордың талдануы.....	113
Төлекбаева Г. «Abai tv» телеарнасындағы алаш тақырыбы.....	117
Мұратқызы С. Камал Смайылов публицистикасындағы білім және ғылым тақырыбы.....	121
Асқар С. Заманауи медидағы ғылым көрінісі: тенденциялар, кейстер мен перспективаларды талдау.....	125
Kusainova A, Zhanysbaeva A. The concept and features of criminal journalism.....	130
Қайратқызы А. COVID-19 пандемиясы кезеңінде қазақстанда тұрмыстық зорлық зомбылықты реттеудегі масс-медианың рөлі.....	134
Айтбай А. Қазақстанның медиа кеңістігіндегі креативті индустрия және медиаэтика мәселесі.....	140
Болатова Ұ. Қазақстандық бұқаралық ақпарат құралдары үшін халықаралық идеологиялық егемендікті тұрақтандырудағы жаңа перспективалар мен сын - қатерлер.....	145
Қабдрашев Б. Саяси қақтығыстардағы манипуляция және жалған ақпарат.....	149
Маханбетова А. БАҚ-тағы қазіргі мәселелер мен фактчекингтің маңыздылығы.....	153
Қасымжанова Г. Мобилография технологияларының қазақ тілді масс-медианы дамытудағы рөлі (qaz365.kz мысалында).....	157
Кудайберген С. Интернеттің бала дамуына әсері.....	164

Жусупова Д. Инклюзивті білім берудегі ақпараттық-коммуникациялық технологияларды	170
---	-----

II ӘДЕБИЕТТАНУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПАРАДИГМАЛАРЫ

Еспенбетов А. Сұлтанмахмұттанудың өзекті мәселелері.....	177
Ердембеков Б. Абайдың поэзиядағы сыны.....	184
Зейнулина А.Ф.,Ташекова А.Т. Қазіргі қазақ романының тақырыптық-жанрлық көркемдігі.....	191
Хамзина Қ, Қалыбекова К. І. Есенберлин және қазақ әдебиеті.....	196
Умбетова А, Шауенова Г, Хамитова Э. Тұманбай Молдағалиев поэзиясындағы эстетикалық идеал.....	201
Смагулова А. Абай қарасөздерінің тезаурусы.....	206
Алтайбекова К. Әйелдер бейнесін жасаудағы алғашқы ізденістер.....	212
Шегетайқызы Б. Қазақ ақындарының шығармашылығындағы төрттіктер.....	217
Кулибекова Ж, Бигужина Г. Мағжан Жұмабаев және Солтүстік өңір қаламгерлерінің шығармашылығындағы өзара үндестік.....	221
Оралқызы З. Б. Кенжебаев – әдебиет тарихының білгірі.....	225
Бердикенов У, Тоқсамбаева А. Әдеби шығарма-тұлға дамытудың негізі немесе мектепте әдебиет пәнін жаһандық тұрғыдан оқыту.....	230
Зеймұллаева Т. Қазақ новеллаларының жанрлық сипаты мен көркемдік жүйесі.....	235
Сыланова А, Тоқсамбаева А. Қудалау қамытын киген ағайынды Қоңыратбаевтар.....	240
Кемелтай Е, Тоқсамбаева А. Зейнолла Сәнік шығармаларындағы ұлттық құндылықтың көрінісі.....	245
Мубаракова С.Е. XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті және Сұлтанмахмұт Торайғыровтың әдеби мұрасы.....	246
Байқон Қ, Біржан салдың музыка әлеміндегі орны.....	252

МаксUTOва А, Шатенова С. Оқушылардың тілдік дағдыларын дамыту жолында қолданылатын тиімді әдіс-тәсілдер.....	255
Жайманова Н. Әдебиет пәнін оқытудағы белсенді әдістер.....	261
Амирова Э, Сабит Д. Бастауыш сынып оқушыларының мәтіндер арқылы тілін дамытудың ерекшеліктері.....	265
Умбетова С, Жасынбекова Б. Әдебиет сабақтарына ақпараттық технологияны енгізу.....	269
Умбетова А, Балгимбекова А. Ыбырай Алтынсарин әңгімелеріндегі ғибрат – оқытудың қуатты құралы.....	273
Балгимбекова А. Әңгіме жанрын оқыту жолдары.....	277
Муханова М, Досжанова Б. Оқу үдерісіндегі инновациялар.....	282
Кулибекова Ж, Ережепова А. Қазақ ертегілеріндегі жағымсыз кейіпкерлердің бала психологиясына әсері.....	286
Альчимбаева Н, Райханова Г. Қазақ поэмаларындағы хандар тұлғасы.....	290
Доскенова К, Жандаулетова Ж. Дәстүрлі қазақ қоғамындағы сал – серілер мұрасы.....	294
Байқон Қ. Фариза Оңғарсынова шығармаларындағы өнер адамдарының бейнесі («Дыбыстар әлемі» және «Сайраған жетісудың бұлбұлымын» поэмалары негізінде)	299
Хамитова Э, Умбетова А. Әйел бейнесі – қоғам бейнесі (профессор С.Тапанованың зерттеулері негізінде).....	302
Омарова К. Көркем шығармағы әйел бейнесі Д.Исабековтың «Әпке» драмасы бойынша тапсырмалар топтамасы.....	308
Жумабекова Г. Оқылым дағдысын дамытудың тиімді жолдары.....	313
Макатова А. Қазіргі медиамәтіндердегі стереотиптер.....	317

3. Барманқұлов М.К. Телевизия: бизнес әлде билік: оқу құралы – Алматы, 2007.- 91-92 б.

ИНТЕРНЕТ БАҚ-ТЫҢ АҚПАРАТ БЕРУДЕГІ МУЛЬТИМЕДИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫ ҚОЛДАНУЫ

Жансая Асилбек,
ЕҰУ-нің журналистика және саясаттану
факультетінің докторанты,
Астана, Қазақстан

Қазіргі әлемде ақпаратқа қол жеткізудің ең тиімді, әрі ыңғайлы жолы - XX ғасырдың екінші жартысында пайда болған Дүниежүзілік компьютерлік Интернет желісін пайдалану [1]. Онда әртүрлі әлемдік баспа басылымдары, радиостанциялар мен ақпараттық порталдар кеңінен ұсынылған. Пайдаланушыларға сұхбат, репортаж, хроника, статистика, сондай-ақ билік органдары мен ірі ұйымдардың қызметі туралы ақпарат, отандық және шетелдік баспасөздегі өзекті материалдар үнемі қолжетімді.

Интернет-жаңалықтар ресурстарының екі негізгі категориясы бар. Біріншісі, онлайн басылымдар, яғни ақпаратты үнемі жаңартып отыратын және дәстүрлі бұқаралық ақпарат құралдарына ұқсас құрылымы бар ақпараттық порталдар кіреді. Екіншісі, газеттердің, журналдардың, телеарналардың, радиоарналардың электрондық нұсқалары кіреді. Олардың кейбіреуі іс жүзінде қағаз басылымдардың онлайн көшірмесі қызметін атқарады. Яғни, ақпарат баспа басылымы шыққаннан кейін интернетке жүктеледі. [2].

Ақпаратты беру мен бөлісудің электрондық құралдары қызығушылық тудыратын тақырыптарды тереңірек зерттеуге мүмкіндік береді: әртүрлі мақалалар графикалық белгілермен, фотосуреттермен, сондай-ақ дыбыстық және визуалды сүйемелдеумен жабдықталған.

Дүниежүзілік «цифрландыру» немесе «интернеттендіру» қоғамдық қызметтің қарқынды дамып келе жатқан саласы ретінде журналистикаға да әсер еткені анық. Осы процестің контекстінде интернет басылымдар немесе ақпараттық порталдар интернеттегі бұқаралық ақпарат құралдары ретінде қызмет ететін веб-сайттар бола отырып, ақпарат саласының маңызды бөлігіне айналады. Баспа басылымдары сияқты, интернет-БАҚ редакторлармен, журналистермен және корректорлармен құрылымды қоса алғанда, журналистік принциптерді ұстанады. Алайда, олар жаңалықтарды орналастыру процесі лезде жүретіндігімен ерекшеленеді, бұл ақпараттың тез жаңаруын және оқырманға жедел қол жетімділікті қамтамасыз етеді.

Маңызды аспект – интернет бұқаралық ақпарат құралдарының технологиялық ерекшеліктері оларға дәстүрлі басылымдарға қарағанда кең ауқымды тақырыптарды қамтуға және мазмұнды таңдау еркіндігіне ие. Олар тек саяси, экономикалық, мәдени және спорттық жаңалықтарды ғана емес, сонымен қатар автомобильдерге немесе сәнге арналған бөлімдерді біріктіреді. Және іскери басылымдарға қарағанда дауылы және жеңіл ақпараттарды беруде еркіндік бары байқалады. Әр түрлі жаңалықтар сайттарында әр түрлі құрылымдар болуы мүмкін, бірақ саясат, экономика, мәдениет, спорт және туризм сияқты негізгі бөлімдер көптеген интернет-басылымдардың ортақ белгілері болып қала береді.

Интернет-басылымдар оларды дәстүрлі бұқаралық ақпарат құралдарынан ерекшелендіретін және баспа, хабар тарату және теледидардың жанында медианың төртінші түрі ретінде қарастыруға мүмкіндік беретін ерекше сипаттамаларға ие. Интернет-басылымдарды бірегей ететін негізгі аспектілер - гипермәтін, мультимедиялық құралдар және интерактивтілік [3, 80 б.].

Гипермәтін - контекстік және тақырыптық сипатта болуы мүмкін жеке құжаттар арасын байланыстыратын гиперсілтемелер жүйесі. 1960 жылдары Тед Нельсон енгізген бұл тәсіл оқырмандарға әр материалдың контекстін кеңейтуге және ақпараттың мағынасын жақсы түсінуге мүмкіндік береді. Гиперсілтемелер бір доменнің ішкі беттеріне де, сыртқы көздерге де (ішкі және сыртқы гипермәтіндік) әкелуі мүмкін [3, 82 б.].

Интернет басылымдардағы **мультимедиа** - мәтін, графика, дыбыс және бейне сияқты әртүрлі мазмұн форматтарын пайдалану мүмкіндігі. Бұл тәсіл дәстүрлі бұқаралық ақпарат құралдарына тән мультимедияға қарағанда бай және әртүрлі мазмұнды жасауға мүмкіндік береді. Интернет медиаконвергенция идеясын толығымен жүзеге асыра алады [3, 83-84 б.].

Мультимедиялық құралдар әртүрлі форматтар мен медианың бірнеше түрін қолдана отырып ақпарат беруге мүмкіндік беретін құралдарды қамтиды. Кейбір негізгі мультимедиялық құралдар және оларды интернет-БАҚ жұмысында тиімді пайдалану жолдарын қарастырып көрейік:

- Мәтін. Жазбаша мазмұн әлі де бұқаралық ақпарат құралдарының негізгі элементі. Дегенмен, оны гипермәтін, кестелер, графиктер және дәйексөздер сынды қосымша құралдар пайдалану арқылы жақсартуға болады.

- Суреттер. Фотосуреттерді, иллюстрацияларды және графиканы кірістіру материалды көрнекі қабылдауды айтарлықтай жақсартып, оны тартымды етеді және ақпараттандырады.

- Бейнематериалдар. Видео үзінділер, репортаждар, сұхбаттар, анимациялар және деректі материалдар мазмұнды байытады, бұл оқырмандарға оқиғаға "сүңгуге" және толыққанды эмоцияға бай әсер алуға мүмкіндік береді.

- Аудио. Подкасттар, аудио сұхбаттар және репортаждар ақпарат алудың балама әдісін ұсынады, әсіресе оқудан немесе жай қараудан көрі тыңдағысы келетіндер үшін.

- Графика және диаграммалар. Графикалар, диаграммалар және инфографика түрінде деректерді визуализациялау күрделі ақпаратты түсінікті және есте қаларлық етуге көмектеседі.

- Әлеуметтік медиа. Мазмұнды тарату, кері байланыс және жаңа аудиторияны тарту үшін әлеуметтік платформалармен интеграция.

- SMS-хабарламалар. Оқырмандарға маңызды оқиғалар немесе жаңалықтар туралы жедел хабарлау үшін қысқа мәтіндік хабарламаларды пайдалану.

Интернет бұқаралық ақпарат құралдарының жұмысын тиімді ұйымдастыруда қандай мультимедиялық құралдарды қолданған жөн және оларды орынды пайдаланудың жолдары қандай?

- 1) Мазмұнды әртараптандыру: аудиторияға әртүрлі және тартымды мазмұнды ұсыну үшін әртүрлі медиа пішімдерін пайдаланыңыз.
- 2) Аудиторияға бейімделу: мақсатты аудиторияның қалауын ескеріңіз және мультимедиялық элементтерді олардың қалауларына сәйкестендіруге тырысыңыз.
- 3) Редакциялық процеске интеграция: журналистер мен редакторларға әртүрлі медиа форматтарын тиімді біріктіруге мүмкіндік бере отырып, мультимедияны редакциялық тәжірибеге енгізіңіз.
- 4) Аудиториямен өзара әрекеттесу: оқырмандармен белсенді қарым-қатынас жасау, пікірталастар ұйымдастыру және кері байланыс алу үшін интерактивті элементтер мен әлеуметтік медианы пайдаланыңыз. [4].

Интерактивтілік онлайн бұқаралық ақпарат құралдарының негізгі аспектілерінің бірі. Ол интернеттегі ақпараттық порталдарды дәстүрлі БАҚ-тан ерекшелендіреді. Бұл ұғым оқырмандармен өзара әрекеттесуді білдіреді. Аудитория коммуникацияның пассивті қатысушысы болатын дәстүрлі бұқаралық ақпарат құралдарынан айырмашылығы, интернет өз пайдаланушылармен онлайн режимінде жедел байланыс орнатудың бірегей мүмкіндігін ұсынады. Коммуникациядағы интерактивтілік аудиторияның іс-қимыл бағытына байланысты төрт негізгі формада болуы мүмкін:

- Бірінен екіншісіне: мысалы, пайдаланушы журналистпен немесе редактормен электрондық пошта арқылы байланыс орнатады.
- Бірден көпке: бұл жағдайда журналист, редактор немесе модератор ең маңызды ақпараттарды электрондық пошта арқылы таратады.
- Көптен біреуге: пайдаланушылар интернет басылымның алдын-ала жасаған сауалнамасы арқылы президент, депутат, жазушы және т.б. сияқты белгілі бір тұлғаларға нақты сұрақтар қою мүмкіндігіне ие.
- Көптен көпке: пайдаланушылар әртүрлі тақырыптарды талқылайтын форумға қатысуы немесе түрлі чаттарда отыруы мүмкін.

Интернет БАҚ редакциялары іс жүзінде электрондық пошта, чаттар, форумдар және SMS сияқты желілік өзара әрекеттесудің әртүрлі формаларын қолданады. Бұл олардың коммуникативті мүмкіндіктерін едәуір кеңейтеді, аудиторияның жеке өкілдерімен диалог жүргізуге, редакция мен оқырмандар арасында көп қырлы форматтағы пікірталастар ұйымдастыруға және жеке

пайдаланушылар арасындағы байланысты қамтамасыз етуге мүмкіндік береді [3, 87 б.].

Осылайша, интернет-басылымдар оқырмандарға гипермәтіндік мүмкіндіктер, мазмұнды мультимедиялық байыту және өзара әрекеттесудің интерактивті формаларын ұсына отырып, ақпаратпен өзара әрекеттесудің жаңа деңгейіне өтеді. Интернет бұқаралық ақпарат құралдарының мультимедиялық элементтерді пайдалануы мазмұнды байыту және оқырмандар үшін толық визуалды және ақпараттық контентті қалыптастыруда үлкен рөл атқарады.

Интернет-БАҚ-та мультимедияның маңыздылығын көрсететін бірнеше аспектілер бар:

- Мазмұнның байлығы: суреттер, бейнелер және дыбыс сияқты мультимедиялық элементтер мазмұнды бай және әртүрлі етіп жасауға мүмкіндік береді. Бұл оқырмандардың назарын аударуға ықпал етеді және ақпаратты қызықты әрі қолжетімді етеді.
- Визуалды жақсырақ қабылдау: Графика, фотосуреттер және бейнелер оқиғалар мен идеяларды визуализациялауға көмектеседі, бұл материалды түсінікті және есте қаларлық етеді. Әсіресе визуалды элементтер мәтіндік ақпаратты тиімді толықтыра алатын жаңалықтар саласында өте маңызды.
- Динамика және қызығушылық: мультимедиялық элементтер мазмұнға динамика мен жандылық береді. Бейне репортаждар, аудио сұхбаттар, графика және анимациялар материалды оқырмандар үшін тартымды әрі сапалы ете алады.
- Үлкен ақпараттық тығыздық: мультимедиялық элементтер үлкен көлемдегі деректерді ықшам түрде беру арқылы ақпаратты тығыздауға мүмкіндік береді. Бір сурет немесе бейне мәтіннің бірнеше абзацтарына қарағанда негізгі ойларды жақсырақ жеткізе алады.
- Оқиғаларды басқа қырынан түсіну: бейнематериалдар мен аудио сұхбаттар оқырмандарға оқиғаларды жақсы түсінуге, қатысушылардың дауыстарын естуге, олардың эмоцияларын сезінуге мүмкіндік береді. Бұл оқырмандар мен ақпарат арасында терең байланыс жасайды.
- Өзара әрекеттесуге ықпал етеді: мультимедиялық құралдар оқырмандардың мазмұнмен өзара әрекеттесуіне мүмкіндік береді.
- Әр түрлі аудиторияға бейімделу: әр түрлі адамдар ақпарат алудың әр түрлі формаларын қалайды. Интернет-БАҚ-та мультимедияны пайдалану оқырмандардың мазмұнды тұтынудағы қалауын ескере отырып, олардың әртүрлі қажеттіліктеріне бейімделуге мүмкіндік береді [5].

Қорытындылай келе, интернет БАҚ-та мультимедиялық құралдарды пайдалану технологиялық прогресті көрсетіп қана қоймай, ақпарат алмасудың жаңа стандарттарын анықтайды. Фотосуреттер, бейнелер, аудио сұхбаттар және графика мәтінді толықтырады, бұл мазмұнды көрнекі етеді. Әлеуметтік

медиа арқылы деректерді визуализациялау, подкасттар және оқырмандармен өзара әрекеттесу аудиторияның белсенділігін жақсартады.

Мультимедиялық құралдар журналистерге ақпаратты жалпыға тиімді форматта ұсынуға мүмкіндік береді. Ақпараттық таратудың бұл көпөлшемділігі оқиғаларды жан-жақты қамтудың жаңа перспективаларын ашады және қазіргі аудиторияның қажеттіліктерін толық қамтамасыз ете алады.

Осылайша, мультимедиялық құралдар ақпаратты беру процесін жақсартып қана қоймай, оқырмандардың оқиға туралы түсініктерін кеңейтіп, оны қызықты етеді. Жылдамдық пен қол жетімділік шешуші рөл атқаратын заманауи ақпараттық ландшафтта мультимедиялық элементтер оқиғалар мен олардың виртуалды көрінісі арасындағы көпірге айналады, бұл ақпараттық кеңістіктегі цифрлық революцияны қамтамасыз етеді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. <https://public.oed.com/blog/word-stories-digital/>
2. Машкова С.Г. Интернет-журналистика : учеб. пособие / С.Г. Машкова. – Тамбов : Изд-во ТГТУ, 2006. – 80 с. ; Скачать
3. Калмыков А.А., Коханова Л.А. Интернет-журналистика. Учебное пособие для студентов вузов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. - 383 с.
4. <https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=792500#text>
5. Журналистика и конвергенция : почему и как традиционные СМИ превращаются в мультимедийные / под ред. А. Г. Качкаевой ; Фонда соц. развития и охраны здоровья «ФОКУС-МЕДИА». – М., 2010. – 200 с.

БҰҚАРАЛЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ЖУРНАЛИСТИКА ПСИХОЛОГИЯСЫ

Лаззат Мажитова,
аға оқытушы,

Гулсара Кайрова,
оқытушы

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті

Қазіргі кезеңде әлеуметті толыққанды объективті ақпаратпен қамтамасыз етпей тиімді түрде басқару мүмкін емес. Сондықтанда ақпарат мейлінше рентабельді өнім және тауар болып отыр.